

Hendrik Vuye: 'Er is geen meerderheid voor de afschaffing van het koningshuis. Het is onze plicht om in afwachting te proberen de monarchie aan de democratie aan te passen.'

Hendrik Vuye en Veerle Wouters,
het koningskoppel van N-VA, over *failed state* België

‘Helaas wonen alle Vlamingen in België’

In hun nieuwe boek *De Maat van de Monarchie* klagen N-VA'ers Hendrik Vuye en Veerle Wouters niet alleen aan dat het Belgische koningshuis te veel geld kost, ze wijzen ook op de politieke macht die de vorst nog steeds bezit. ‘Niemand neemt verantwoordelijkheid voor wat Filip zegt. Hij kan zijn zin doen.’

DOOR PETER CASTEELS EN SIMON DEMEULEMEESTER, FOTO'S DIETER TELEMANS

Hendrik Vuye en Veerle Wouters moeten het communautaire vuur weer oppoken bij de N-VA. Daarvoor gaven ze in januari het voorzitterschap van de Kamerfractie op en hebben ze nu het studiecentrum Objectief V opgericht. Als communautaire stoorzenders – dixit N-VA-ideoloog Bart Maddens – kunnen zij zo de Vlaamse trom roeren terwijl partijvoorzitter Bart De Wever zijn communautaire *stand still* van vijf jaar in acht neemt.

Het eerste project van Objectief V – geen studie bureau van de N-VA maar een onafhankelijk centrum, benadrukken Vuye en Wouters – is het boek *De maat van de Monarchie*. In die studie van meer dan 400 pagina's wijzen beide auteurs op de gebreken van een instituut dat in zijn tweehonderdjarige bestaan maar zelden is aangepast aan de tijd.

Het koningshuis heeft even weinig voor- als tegenstanders. Is het niet een wat ongevaarlijk onderwerp?

HENDRIK VUYE: Er zijn heel wat mensen die dit boek liever niet zagen verschijnen. Het is ook de eerste keer dat er zo'n omvattende analyse van het koningshuis wordt gemaakt. Wij wijzen op pijnpunten waar niemand omheen kan. De manier waarop het koningshuis met Delphine Boël is omgegaan, is bijvoorbeeld een flagrante schending van het Europees verdrag voor de rechten van de mens. Er zijn haar fundamentele rechten ontzegd.

Hoe komt het dat de Vlamingen zo onverschillig staan tegenover de monarchie?

VEERLE WOUTERS: Vlamingen denken in de eerste plaats aan wat het koningshuis hen kost. En dan valt op dat er van echte transparantie nog steeds geen sprake is. Het klopt dat de leden van het hof activiteitenverslagen moeten indienen voor hun werkingskosten, maar dat stelt niets voor. Van het Rekenhof kregen we daarover welgeteld één A4'tje.

Julie berekenen de totale kostprijs van het koningshuis op iets meer dan 36 miljoen euro. Is dat te veel?

WOUTERS: Iedereen moet besparen, waarom zou het koningshuis het dan niet met minder moeten doen? Die 36 miljoen euro is bovendien niet het volledige plaatje. Er zijn nog veel verdoken kosten, en kosten die gedekt worden door de ministeries en de Regie der Gebouwen. Zo moet Defensie ervoor betalen als de koning een vliegtuig laat overkomen wanneer hij in zijn vakantieverblijf een wet moet tekenen. Kan dat echt niet met zijn werkingskosten worden gefinancierd? En moet de koning echt 43.000 euro per maand aan zijn wagenpark besteden? Het moet zijn dat hij iedere maand een Porsche koopt. *(lacht)*

Hoe doet Filip het als koning? Bij zijn aantreden heerste bij velen grote scepsis.

VUYE: Het is nog te vroeg om daarover te oordelen. Voorlopig kun je hem geen grote fouten aanwrijven, behalve wat kleinigheden zoals Thalassogate (terwijl in het land terreurniveau vier werd afgekondigd, dook een foto op van Filip die in een wellnesscentrum verbleef, nvdr). Maar vroeger heeft Filip al te kennen gegeven dat hij een grotere rol wil spelen. Zijn vader ►

- Albert had dat ook. Tijdens de politieke crisis van 2010 dacht hij zelf te kunnen bepalen waarover een regering in lopende zaken mocht beslissen. Hij eigende zich daarmee bevoegdheden toe die hij niet had.

Jullie hekelen in het boek de macht die de Belgische vorst heeft bij de federale regeringsvorming.

VUYE: De hele manier waarop de regeringsvorming in België is geregeld, is fundamenteel antidemocratisch. We organiseren verkiezingen en doen alsof we geïnteresseerd zijn in de stem van het volk, om een dag later de koning de leiding te geven.

Heeft België ooit een regering gekend die er zonder de bemiddeling van de koning anders zou hebben uitgezien?

VUYE: Bij de formatie van 2010 is meer dan zeventig procent van de tijd een socialist aan zet geweest. De N-VA amper zeven procent. Dat was niet in overeenstemming met de verkiezingsuitslag. En als Bart De Wever een kans kreeg, werd hij 'Verduidelijker' genoemd. Andere titels waren in de ogen van de entourage van de koning alleen voor serieuzere mensen bedoeld. Dat was een vernedering van de grootste partij van het land.

Was Elio Di Rupo (PS) zonder hulp van het koningshuis geen premier geworden?

VUYE: Dat is een onmogelijk te beantwoorden vraag.

WOUTERS: Het zou veel logischer zijn als in België na de verkiezingen de grootste partij meteen aan zet kwam.

VUYE: Zoals in de deelstaten het geval is: de regeringen worden daar zonder bemiddeling van de koning gevormd. Zij hebben die hulp niet nodig. Zijn de federale politici zo veel dommer dan hun Vlaamse collega's?

Heeft de koning, afgezien van zijn rol bij de regeringsvorming, nog politieke macht?

VUYE: Er is in de eerste plaats geen controle op wat hij doet. De ministeriële dekking zou het sluitstuk moeten zijn van de protocollaire monarchie, maar die is flinterdun of zelfs afwezig. Alleen de premier neemt de toespraken van de koning op voorhand even door, terwijl de hele regering daarover zou moeten worden geraadpleegd.

WOUTERS: Als ik ministers in het parlement aanspreek op een uitspraak of het gedrag van de koning, krijg ik een antwoord van een of twee zinnestjes. Meer woorden willen ze er niet aan vuil maken.

VUYE: Waarom zou een minister ook verantwoordelijkheid willen opnemen voor wat het vorstenhuis doet? Er zal geen enkele regering ontslag nemen wegens onhandigheden van de koning. Dat is misschien begrijpelijk, maar dat betekent ook dat die verantwoordelijkheid enkel juridisch bestaat. De koning doet dus zijn zin.

Een argument ter verdediging van het koningshuis zijn de handelsmissies: de koning opent deuren, heet het dan.

Hendrik Vuye

1962: geboren in Ronse.
.....
Professor staatsrecht aan de Universiteit van Namen.
.....
1996 - 2008: hoogleraar buitenlandse rechtstelsels aan de Universiteit Antwerpen.
.....
2014 - 2016: Kamerfractievoorzitter voor de N-VA.
.....
2016: oprichter Objectief V.

'De koning opent alleen deuren in ondemocratische regimes zoals Saudi-Arabië.'

VUYE: In ondemocratische regimes zoals Saudi-Arabië misschien, ja. Maar ook dat is een mythe. Business draait niet om symboliek.

WOUTERS: Die afspraken zijn op voorhand tussen bedrijfsleiders gemaakt. Alleen als er een receptie voor de koning wordt georganiseerd, kunnen mensen elkaar ontmoeten die later misschien zaken zullen doen. Dat is alles.

VUYE: Veel politici lijken hun kinderjaren te herbeleven als ze bij de koning mogen langsgaan. Ze zijn vaak heel kritisch, tot ze formateur of minister mogen worden.

Dat wordt ook gezegd van uw partijgenoten minister van Binnenlandse Zaken Jan Jambon en Kamervoorzitter Siegfried Bracke.

VUYE: Dat is deels beeldvorming. Ministers en Kamervoorzitters moeten deelnemen aan plechtigheden waarbij je niet uit de buurt van de koninklijke familie kunt blijven. Het is moeilijk om vervolgens dat belgicistische beeld te vermijden.

Jullie zijn allebei republikeinen. Waarom houden jullie geen pleidooi om het koningshuis af te schaffen?

VUYE: Als het alleen aan ons lag, zouden we het afschaffen. Wij geloven niet in het verbindende element van het Belgische koningshuis, zoals dat in sommige Scandinavische landen en Nederland wel het geval is.

WOUTERS: Wie dit land wil verbinden, moet de drie of toch in ieder geval twee landstalen spreken. Er komt geen woord Nederlands uit de koninginnen die we de voorbije jaren hebben gehad, en ook het Nederlands van Filip is niet perfect. De Nederlandse koningin Maxima sprak in het begin de taal helemaal niet. Haar Nederlands is nu uitstekend. Zij kan dat blijkbaar wel.

VUYE: Wat doet de koning? Na de aanslagen in Brussel en Zaventem heeft premier Charles Michel toch de juiste toon gevonden om het land toe te spreken? De drie minuten van Filip waren compleet overbodig. Maar helaas is er geen meerderheid voor de afschaffing. Het is onze plicht om in afwachting te proberen de monarchie aan de democratie aan te passen.

WOUTERS: We zijn realistisch. We zoeken praktische oplossingen voor wat we in ons boek aanklagen. We willen de monarchie op zijn minst efficiënter maken.

Waarom benadrukken jullie in de inleiding zo fors dat dit geen N-VA-tekst is? Zijn jullie standpunten geen deel van het partijprogramma?

WOUTERS: Dit boek is begonnen als een persoonlijk project van ons. Maar het zou uiteraard raar zijn als het helemaal tegen de

partijlijn van N-VA zou ingaan. Wij zijn N-VA'ers. De partij mag onze voorstellen gerust overnemen. Maar anderen ook, hoor.

VUYE: Was dit een N-VA-boek geweest, dan had er waarschijnlijk niets over Amadeogate (koning Filip gaf pas achteraf toestemming voor het huwelijk van Prins Amadeo, en ging ►

► daarmee in tegen de grondwet, nvdr) in gestaan. De regering moet daarover nog een beslissing nemen. Of neem de financiering van het koningshuis: we negeren niet dat die ook wordt toegekend door N-VA-ministers. Sowieso is het lastig om als N-VA vandaag over het koningshuis te discussiëren. Dat maakt mensen in de regering zenuwachtig.

Het is wel het eerste project van het studiecentrum Objectief V, dat jullie voor de N-VA hebben opgericht.

WOUTERS: De studies die we voor het centrum maken, zullen in de eerste plaats wetenschappelijk zijn. Wij zijn academici. We gaan geen standpunten van N-VA bepalen.

VUYE: Objectief V zal onafhankelijk en onpartijdig zijn.

Maar de N-VA betaalt wel alles?

VUYE: Zonder hulp raken we natuurlijk niet van start. Maar op termijn willen we volledig zelfstandig opereren. Onze studies zullen over de emancipatie van Vlaanderen gaan, ze dienen niet om het programma van de N-VA wetenschappelijk te onderbouwen. We willen een wetenschappelijke raad samenstellen, en die zal niet alleen uit de *usual suspects* zoals Danny Pieters en Bart Maddens bestaan. We zullen ook mensen van buiten de Vlaamse Beweging aantrekken.

WOUTERS: We willen met iedereen praten. Ook met mensen die niets voor het confederalisme voelen, en met mensen aan de andere kant van de taalgrens. Ook daar zitten interessante figuren.

Hoe verder Objectief V van de partij af staat, hoe groter het risico dat het 'een praatbarak' wordt, vreest de Vlaamse Beweging.

VUYE: Bart Maddens heeft eens geschreven dat de N-VA zo veel overheidsfinanciering krijgt dat ze wel eens iets kan doen om de Vlaamse Beweging te ondersteunen. We hebben het er met hem over gehad, en hij ziet wel wat in dit initiatief. In het parlement heb je geen tijd om veel te investeren in inhoudelijke onderwerpen. Als er 's ochtends een treinongeluk gebeurt, moet een parlementslid daar 's middags een wetsvoorstel over klaar hebben.

Jullie zijn opgelucht dat jullie niet meer in het parlement zitten?

WOUTERS: Het was soms frustrerend. Parlementsliden dienen enkel wetsvoorstellen in om ermee naar de pers te kunnen lopen. Oppositieleden krijgen nooit iets voor mekaar, en als een parlementslid van de meerderheid een voorstel heeft dat een kans maakt om te worden aangenomen, verschijnt het in een wetsontwerp van de regering. Alles gaat ook zo traag: er kan soms een uur gedebatteerd worden over een komma of de Franse vertaling van een woord.

VUYE: (*windt zich op*) Weet u wat een wetsvoorstel is? Iets wat je indient bij het bureau, daar vertaald wordt in het Frans

Veerle Wouters

1972: geboren in Tongeren.

1999 - 2013: lector informatica XIOS Hogeschool Limburg.

2006 - 2010: provincieraadslid Limburg.

2010: als opvolger van Jan Peumans gekozen in de Kamer.

2014 - 2016: vicefractievoorzitter Kamer.

2016: oprichter Objectief V.

'Als Objectief V op niets uitdraait, krijgen ze mij in 2019 met geen stokken meer in het parlement.'

en waar je vervolgens nooit meer iets van hoort. Soms zeiden parlementsleden me dat er 'een goed debat' was geweest. Dat heb ik dan toch gemist, dacht ik dan. Er bestaat geen parlementair debat, enkel een parlementair ritueel waarvan iedereen weet dat het met meerderheid tegen oppositie zal eindigen.

Eva Brems zei in *De Ideale Wereld* over haar afscheid van de politiek dat politici met stelligheid dingen moeten beweren over onderwerpen waar ze niets van af weten. Zij vond dat niets voor serieuze mensen, en ze heeft helemaal gelijk. Zeker als fractieleider heb je eigenlijk maar beter geen mening, of je moet die opzij kunnen schuiven. Als Objectief V op niets uitdraait, krijgt men mij in 2019 met geen stokken meer in het parlement.

Een deel van jullie frustratie hebben jullie mischien aan de eigen partij te wijten: jullie willen met communautaire onderwerpen bezig zijn, terwijl de N-VA beloofde vijf jaar over het communautaire te zwijgen.

VUYE: In de regering zou de N-VA daarover zwijgen. Als partij zijn wij daar altijd mee bezig gebleven.

Daar hebben wij heel weinig van gemerkt.

WOUTERS: Het was al veel langer de bedoeling om binnen de studiedienst weer aandacht te besteden aan communautaire onderwerpen. Daar hebben maandenlang twee vacatures voor opengestaan, maar die raakten niet ingevuld.

Wist u, meneer Vuye, toen u voor de N-VA koos

dat de partij communautair voor vijf jaar zou inbinden?

VUYE: Ik kan niet ontkennen dat het niet mijn ambitie was om in het parlement te komen discussiëren over F35's. Ik heb het liever over artikel 35 van de Grondwet.

Waarom heeft de partij in 2014 communautair zo snel ingebonden?

VUYE: Als het mogelijk was geweest om een nieuwe staats-hervorming te onderhandelen, hadden we dat gedaan. Alleen wilden de andere Vlaamse partijen geen front vormen.

Natuurlijk betreuren wij het dat de andere partijen weigeren om de Belgische staatsstructuur te bespreken. Het is frustrerend dat we in deze budgettaire krappe tijden het 'laaghangend fruit' niet kunnen plukken. De Senaat afschaffen of met homogene bevoegdheden werken: dat zijn eenvoudigere besparingen dan wat we nu moeten doen. Maar na de verkiezingen moesten we kiezen tussen de pest of de cholera: Di Rupo II of Michel I. Di Rupo II was perfect mogelijk, want in tegenstelling

tot bij Di Rupo I had die regering een meerderheid in beide taalgroepen. We hebben ervoor gekozen ons sociaaleconomisch beleid uit te voeren, en niet in de oppositie te verdwijnen om helemaal niets te verwezenlijken. Waarom denkt u dat wij mee besturen? Omdat wij willen aantonen dat België goed werkt? Wij zijn van het tegendeel overtuigd. België werkt niet. Maar ►

VUYE: De PS is altijd een regionalistische partij geweest. Elio Di Rupo heeft dat veranderd. Philippe Moureaux zei eens dat hij altijd ging spreken met een Waalse haan achter zich. Tot Di Rupo daar een Belgische vlag van maakte.

WOUTERS: Als de PS'ers merken dat ze nog eens op hun doos zullen krijgen, veranderen ze weer van gedacht. Een kat in het nauw maakt rare sprongen.

Zo heeft de PS in 2014 iedereen verrast door eerst de gemeenschapsregering te vormen, nog voor de federale onderhandelingen waren begonnen.

VUYE: Ja, en daarmee heeft ze het spel voorgoed veranderd. Ze heeft het zwaartepunt naar de gemeenschappen verlegd. In 2019 zal niemand durven te zeggen dat eerst de federale regering gevormd moet worden.

Daarmee heeft de PS u toch een groot cadeau gedaan?

VUYE: Ja, maar dat was wel

collateral damage. Ze zullen ons geen cadeaus meer doen. Voor de verkiezingen zullen we hen dus ook niet horen over een staats hervorming. Maar een machts partij als de PS kan het zich niet permitteren om tien jaar in de oppositie te zitten. Ze zullen kiezen voor een staats hervorming.

En jullie hebben zin in alweer een onderhandelingsmarathon van anderhalf jaar?

VUYE: De staats hervormingen zijn als een ui: de buitenste roken pel je er makkelijker af dan de kern waar we nu aan zitten. In die zin kan een nieuwe staats hervorming weer langer duren dan de vorige, maar we moeten de methodologie radicaal omkeren. We gaan niet meer onderhandelen over welke bevoegdheden we willen splitsen, maar over wat we nog samen willen doen. **Als u de methodologie wilt omkeren, zult u daarover eerst eindeloos moeten onderhandelen.**

VUYE: Dat weet ik niet. Didier Reynders heeft dat ook al eens voorgesteld.

En als het toch mislukt? Uw opvolger Peter De Roover zei eens dat hij enkel kan hopen dat de N-VA zich nooit zal hoeven te schamen om de beelden waarop partijleden naast een Belgische vlag poseren.

VUYE: Ik zal mij daar nooit voor hoeven te schamen, want ik heb zo iets gelukkig nooit gedaan. Veerle ook niet overigens.

Hoe doet uw opvolger De Roover het als fractievoorzitter?

VUYE: Het is niet aan mij om daar uitspraken over te doen. Ik wil ook niet in de krant lezen wat De Roover van Objectief V vindt.

WOUTERS: Iedereen doet het op zijn eigen manier. Wij waren graag met inhoud bezig, Peter komt liever in de media. ☑

► helaas wonen alle Vlamingen in België, en wij willen verzekeren dat hun pensioenen en uitkeringen uitbetaald worden. **Doet het een beetje pijn als u N-VA'ers hoort beweren dat België geen *failed state* is?**

WOUTERS: Natuurlijk is België een *failed state*. De bevoegdheden zijn zodanig versnipperd dat geen enkele politicus zich verantwoordelijk voelt. Iedereen kan naar iemand anders wijzen. Dat hebben we na de aanslagen weer gezien. Moest het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de metro sluiten, of moest de federale overheid dat regelen? Iedereen vertelt wat hijzelf het liefst wil horen.

In 2014 is een nieuwe communautaire ronde niet gelukt. Hebben jullie een garantie dat het in 2019 wel kan?

WOUTERS: Nee, wij hebben geen glazen bol. Stel dat de economie niet aantrekt, of dat er weer een terreuraanslag komt. Er zijn zo veel factoren die wij niet in de hand hebben maar die de kiezer misschien in onze schoenen zal schuiven. Het wordt nu al moeilijker om een begroting in evenwicht te halen. Wie weet haalt de N-VA in 2019 nog maar 20 procent van de stemmen.

In dat geval verdwijnen jullie in de oppositie en heeft de partij communautair helemaal niets bereikt. Wat dan?

VUYE: Dan zal blijken dat de keuze van 2014 een fout was.

WOUTERS: En dat is een collectieve verantwoordelijkheid. Het congres heeft de deelname aan deze regering zo goed als unaniem goedgekeurd.

De hoop van Bart De Wever was dat de PS – geconfronteerd met een rechtse, dominant Vlaamse meerderheid op federaal niveau – een trekker zou worden van een nieuwe staats hervorming. Geloven jullie daarin?

.....

De Maat van de Monarchie, uitgeverij Vrijdag, 34,95 euro.